Ministerie van Financiën

TER BESLUITVORMING
Aan
de staatssecretaris van Financiën – Fiscaliteit en Belastingdienst

Fiscale Zaken
Algemene Fiscale Politiek

Persoonsgegevens

Datum
23 januari 2024

Ons kenmerk
2024-0000205022

Bijlagen
1. Onderzoek Digitaliseren en overdragen registratie onderhandse akten
2. Kabinetsreactie op evaluatie

nota

Publiceren onderzoek 'Digitaliseren en overdragen proces Registratie Onderhandse Akten'

Aanleiding

In de kabinetsreactie op het evaluatieonderzoek van de Wet elektronische registratie notariële akten heeft uw voorganger, mede namens de toenmalige Minister voor Rechtsbescherming (Ministerie van Justitie en Veiligheid, J&V) en de toenmalige Staatssecretaris van Economische Zaken en Klimaat (Ministerie van Economische Zaken en Klimaat, EZK) onder meer aangekondigd te onderzoeken of de twee in de Registratiewet 1970 aan de Belastingdienst (BD) opgedragen taken nog passend zijn voor het takenpakket van de BD of dat zij aangemerkt moeten worden als niet-fiscale taken. Deze betreffen de registratie van onderhandse akten en het toezicht op de registratie van notariële akten.
Wat betreft het toezicht op de registratie van notariële akten is het intern onderzoek over die vraag nog niet afgerond. Van de registratie van onderhandse akten is besloten dat dit geen fiscale taak is. Gekeken is of deze taak bij de Kamer van Koophandel (KvK) of de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie (KNB) kan worden belegd. Het proces moet dan meteen gedigitaliseerd worden. Naar aanleiding van gesprekken met deze organisaties heeft de directie Algemene Fiscale Politiek (AFP) in samenwerking met de Belastingdienst extern onderzoek laten uitvoeren door Berenschot en VKA. Het onderzoeksrapport is op 18 december opgeleverd en gereed voor publicatie. Aangezien het een toezegging aan de Tweede Kamer betreft[1] is het advies dit met een brief aan de Tweede Kamer te verzenden en tegelijk op internet te publiceren.

18.03.24

Beslispunt

- Gaat u akkoord met het openbaar maken van dit onderzoek door het per brief aan te bieden aan de Tweede Kamer en het tegelijk op internet te publiceren? Indien u akkoord gaat, verzoeken wij u de Kamerbrief te tekenen.
- Graag uw akkoord voor het openbaar maken van de nu voorliggende nota, conform de beleidslijn Actieve openbaarmaking nota's. Omlijnde delen worden voorafgaand aan openbaarmaking onzichtbaar gemaakt.

ja

ja

Toelichting

- Berenschot en VKA hebben onderzoek gedaan naar het digitaliseren en overdragen van het proces registratie onderhandse akten (ROA). Deze niet-fiscale taak wordt op dit moment uitgevoerd door de BD.

P.S. Is het juist dat naast de minister voor rechtsbescherming de staas EZK van toepassing is?

[1] Kamerstukken II 2020/21, 33 406, nr. 7.

- Het ROA-proces biedt de mogelijk voor met name banken en kredietverstrekkers om een onderhandse akte met pandrecht te laten registreren. Voor hun financiële dienstverlening aan ondernemingen hebben zij een officieel geregistreerd bewijs van het pandrecht nodig. Ook particulieren kunnen onderhandse akten laten registreren.
- De onderzoeksvraag bestond uit het verkrijgen van inzicht in: 1) het huidige proces, 2) de kaders voor een toekomstig gedigitaliseerd proces waarin aan alle wettelijke vereisten wordt voldaan en 3) de mogelijkheden om dit te beleggen/in te richten bij een alternatieve uitvoerder.
- In de praktijk is vooral de registratiedatum van pandakten van belang. Dit is het moment waarop een pandgever een bepaald goed, eigendom of activum aanbiedt als zekerheid voor een financiële transactie in ruil voor een lening. Eén of meerdere partijen in de akte kunnen een gemachtigde, zoals een advocatenkantoor, de bevoegdheid geven om de registratie van akte te raadplegen in geval van onenigheid. De ROA heeft derhalve een functie in het economisch en juridisch verkeer.
- De onderzoekers zijn in gesprek gegaan met de KVK en de KNB om te bepalen of een van deze uitvoerder deze taak kan overnemen. Er is gebleken dat deze organisaties ervaring hebben met het digitaliseren van processen en het ROA-proces kunnen laten landen in hun huidige ICT-infrastructuur. Ook is gebleken dat digitalisering goed mogelijk is en dat dit de efficiëntie van het proces verhoogt.
- Er is overleg met deze partijen en de bijbehorende ministeries om te bespreken hoe er vervolg gegeven gaat worden aan dit onderzoek.
- Het streven is dat voor het einde van het jaar duidelijkheid komt over wie het ROA-proces in de toekomst zal uitvoeren en hoe deze taken kunnen worden overgeheveld.
- Het gesprek met J&V en EZK loopt op dit moment. Hier is nog geen conclusie uit voortgekomen over het eventueel elders beleggen van deze niet-fiscale taak.

Communicatie
Niet van toepassing.

Politiek/bestuurlijke context

- Dit onderzoek is uitgevoerd na een toezegging in de kabinetsreactie op het evaluatieonderzoek van de Wet elektronische registratie notariële akten (Tweede Kamer, vergaderjaar 2020–2021, 33 406, nr. 7).
- Niet-Fiscale Taken (NFT) drukken op het takenpakket van de Belastingdienst, terwijl deze taken niet passen bij de kerntaak van de BD. In 2020 heeft ABDTOPConsult ('Back to Basics') aanbevelingen gedaan om de druk van nieuwe en bestaande NFT op de Belastingdienst te verlichten. Eén van de aanbevelingen betrof het gebruik van een Afwijkingskader NFT ('nee, tenzij) om nieuwe taakverzoeken af te wijzen als deze niet-fiscaal zijn.
- Tijdens het Commissiedebat Belastingdienst van 15 februari 2024 was er aandacht voor dit onderwerp. Lid Van Dijk (CDA) stelde de vraag hoe de Belastingdienst kijkt naar al bestaande niet-fiscale taken. Er is vervolgens uitgelegd dat niet-fiscale taken buiten de kerntaken van de dienst vallen en ICT- en personele capaciteit kosten. Capaciteit die hard nodig is om fiscale taken uit te voeren. Daarom wil de Belastingdienst zich op zijn kerntaken concentreren. Voor nieuwe niet-fiscale-taken geldt het principe "nee, tenzij". De Belastingdienst kijkt ook kritisch naar bestaande niet-fiscale taken en of

deze taken elders kunnen worden ondergebracht. Zo zullen een aantal reeds bestaande niet-fiscale taken buiten de Belastingdienst worden georganiseerd. Dit betreft onder andere taken in het kader van anti witwas en terrorismefinanciering wetgeving en economische handhaving. Ook de nieuwe niet-fiscale toezichtstaak voortvloeiend uit sanctiewetgeving zal buiten de Belastingdienst worden georganiseerd.

Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden
Niet van toepassing.